

Ecologische en economische alternatieven voor de intensieve veehouderij

Verslag van de discussie van het symposium gehouden op 7 juli 2010 in zalencentrum "het Witte Huis" te Zeeland (N.Br.).

Inleiders

Het symposium werd geopend door Nol Verdaasdonk (BMF). Inleidingen werden gehouden door Jan Douwe van der Ploeg (WUR), Marlie van Santvoort (PRVMZ) en Frits van der Schans (CLM). De presentaties van de inleiders zijn te vinden op de website van de BMF.

Referenten

Als referenten treden op gedeputeerde Ruud van Heugten en namens ZLTO, de innovatieve bedrijven en de milieubeweging respectievelijk Henk van den Elzen, Hans Verhoeven en Wim Verbruggen.

Gedeputeerde van Heugten pleit voor een intensieve veehouderij die beter in balans is met maatschappij, economie, voedsel, identiteit en traditie; een intensieve veehouderij die gezond, veilig en leefbaar is. Hij geeft aan dat we pas aan het begin van een ontwikkeling staan waarvoor een versnellingsagenda noodzakelijk is.

Namens ZLTO wordt aangegeven dat men in wil zetten op het creëren van meer toegevoegde waarde, in plaats van inzetten op bulk productie. Men wil transparanter gaan werken; duurzamer, veiliger en gezonder. Om dit te bewerkstelligen wil ZLTO nadrukkelijker in dialoog met de samenleving.

Een deel van de sector dat nadrukkelijk heeft ingezet op het creëren van een grotere maatschappelijke en economische toegevoegde waarde zijn de bedrijven van De Hoeve (varkensvlees met milieukeur; belevaren 12 % van de versmarkt in Nederland). Zij zien weinig in regionale productie vanwege voedselveiligheid en zoeken meer integrale en duurzamere bedrijfssystemen. Luchtwassers passen niet in dit beeld want toepassing van zuur, arbo en effluent zijn niet duurzaam. Men pleit voor doel- in plaats van middelvoorschriften.

Vanuit de milieubeweging wordt gepleit voor het verdisconteren van de volgende punten in de afweging: de economische crisis, het grondstoffengebrek en het klimaatprobleem. Men zal meer in kringlopen moeten denken. Luchtwassers passen hier niet bij.

Discussie

Vanuit de Raad voor Volksgezondheid voor Noord-Brabant wordt de toepassing van luchtwassers als een korte termijn oplossing gezien. De Raad geeft aan dat grenzen met betrekking tot volksgezondheid en milieu worden overschreden. Om risico's van optreden van zoönosen te voorkomen zal de gehele sector opnieuw moeten worden ingericht ten opzichte van zijn omgeving. Bestuurders moeten daarbij volksgezondheid een hogere prioriteit toekennen; een nieuwe ontwikkeling op Brabantse leest.

Vanuit de zaal wordt gepleit voor het afbouwen van de dierlijke productie naar meer plantaardige productie. Men is ook van mening dat de burger beter de kans moet krijgen om deel te nemen aan deze discussie en men pleit ervoor dat er een onafhankelijke commissie moet komen (je moet de slager zijn eigen vlees niet laten keuren). Verder is de zaal er, in meerderheid, van overtuigd dat een echte transitie met de huidige dieraantallen niet mogelijk is.

Vanuit de sector wordt aangegeven dat men de tijd moet krijgen een echte slag te maken. Vernieuwers uit de sector pleiten voor duidelijkheid; bijvoorbeeld 'naar hoeveel varkens moeten we dan terug' en 'wat is de toekomst van het familiebedrijf'. Het is goed om te onderzoeken wat het juridische en economische perspectief is van kleinschalige initiatieven.

De voorzitter dhr. Van Weel vat de discussie tot dat moment als volgt samen: Hij roept de aanwezige partijen op om meer samen te gaan werken en te bouwen aan oplossingen vanuit maatschappelijkheid; om samen de schouders eronder te zetten inclusief de overheid. Wacht niet op de rest van Nederland maar pak de voor Noord-Brabant specifieke problemen nu op! Hoor de belangen van de burger aan tijdens het proces en werk toe naar tussenoplossingen die uitvoerbaar en helder zijn. Ze moeten perspectief bieden, voor de sector en voor verdere ontwikkeling.

Prof. Van de Ploeg pleit ervoor om de discussie niet alleen over te laten aan de partijen die de problemen mee veroorzaakt hebben. VION, ZLTO en WUR moeten volgens hem tijdelijk op het reserve-bankje geplaatst worden, want zij zijn het die de echte kentering en transitie, door allerlei bestaande belangen, tegenhouden. Hij geeft ook aan dat er speelruimte nodig is voor bedrijven die willen experimenteren. Zoek naar een Brabants model waarbij de top van het bedrijfsleven, de burger en volksgezondheid samen optrekken.

Vanuit de ZLTO wordt aangegeven dat zij met hun nieuwe voorzitter nieuw elan willen geven aan de discussie met de maatschappij. Waar vroeger misschien teveel werd ingezet op bulk wil men meer inzetten op het creëren van toegevoegde waarde (kwaliteit). Het is een gezamenlijk probleem dat vraagt om integralere oplossingen. De nieuwe visie van de ZLTO op de maatschappij is geen noodgreep.

Gedeputeerde van Heugten onderschrijft de oproep van Nol Verdaasdonk (interim directeur BMF), tijdens de discussie, om met natuur- en milieubeweging en verontruste burgers op te trekken en samen toe te werken naar een Brabantse oplossing. Alleen in gezamenlijkheid kan met tot oplossingen komen. Van Heugten geeft aan dat intensieve veehouderij niet 'groter en meer' maar 'groener en beter' moet. Hij vraagt zich alleen af wat daarbij de eerste stappen moeten zijn. Om een kakofonie van meningen te vermijden, lijkt een commissie die met iedereen gaat praten hem beter dan met alle partijen rond de tafel zitten.

In België heeft de Boerenbond de maatschappelijke organisaties uitgenodigd om de ecologische randvoorwaarden te formuleren voor de intensieve veehouderij! Moeten we ondertussen niet een pas op de plaats maken (in plaats van door te gaan met schaalvergroting "op de oude leest"). Kunnen we als maatschappelijke organisaties hierin niet optreden als klankbord voor het bedrijfsleven? Moeten we ook niet oproepen om minder dierlijk maar meer plantaardig te consumeren?

Conclusies

Algemene conclusies van deze middag zijn:

- Er moet een maatschappelijk gedragen oplossing komen voor deze sector; dit betekent dat alle belangengroeperingen moeten deelnemen aan discussie. Ook de burger zal gehoord moeten worden.
- De sector moet zich meer richten op toegevoegde waarde van de producten en minder op schaalvergroting. Zij moet ook beter rekening houden met volksgezondheid. Er wordt gepleit voor een Brabantse uitwerking/oplossing voor de komende periode van X jaar met uitzicht op haalbaarheid

Na de bijeenkomst is door een viertal innovatieve varkenshouders het initiatief genomen om samen met de BMF en andere maatschappelijke betrokkenen te kijken wat de benodigde middelen en experimenteerruimte zijn die de sector nodig heeft om te kunnen komen tot een maatschappelijk gedragen sector. De gedeputeerde gaf daarbij ter plaatse aan dat hij dit initiatief als een welkome aanvulling ziet op de door hem gewenste topcommissie uit het bedrijfsleven en dat hij graag mee wil denken om de middelen en experimenteerruimte te organiseren.